Hoof- en hulpwerkwoorde

Naam:

Werkwoorde

ŉ Werkwoord vorm die kern van enige sin. ŉ Sin sonder ŉ werkwoord is eintlik nie ŉ sin nie, byvoorbeeld: ŉ Bed in die kamer (dit is ŉ sinsnede, omdat dit geen werkwoord bevat nie).

Daar is verskillende soorte werkwoorde:

a) **Hoofwerkwoorde:** Die hoofwerkwoord is die werkwoord wat vir die leser sê watter aksie plaasvind.
Byvoorbeeld:
Bongi speel netbal.
Pieter slaap.
Juffrou lag lekker.
Sy hardloop vinnig.

b) **Hulpwerkwoorde**: kan nie alleen in ŉ sin optree nie. Dit staan altyd saam met ŉ hoofwerkwoord.
Daar is drie soorte hulpwerkwoorde,
van tyd (het om die verlede tyd en sal om die toekomende tyd aan te dui);
van vorm (word in die lydende vorm gebruik); en
van wyse (soos kan/mag/moet/sal/wil).

Oefening 1

Verander die volgende sinne na die verlede tyd:

Onthou: **moet word moes / wil word wou / is word was / kan word kon**

a) Ek **moet** dorp toe **gaan**.

____

b) Hy **wil** die brief gaan **pos**.

____

c) Sy **is** baie **siek**.

____

d) Sy **moet** die tafel **dek**.

____

© e-classroom

e) Jan **wil** sy medisyne **drink**.

____

f) Jan **is besig** om ŉ brief te skryf.

____

g) Hy **kan** nie sy boek **kry** nie.

____

Oefening 2

Verander die volgende sinne na die toekomende tyd en dan na die verlede tyd:

Byvoorbeeld:
*Ons **pluk** die mielies **af**. (afpluk)*
*Toekomende tyd: Ons **sal** die mielies **afpluk**.*
*Verlede tyd: Ons **het** die mielies **afgepluk**.*

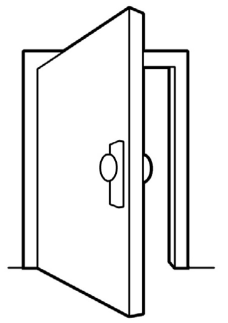

a) Ek **maak** die deur **oop**. (oopmaak)

Toekomende tyd: ______________________________________

Verlede tyd: ______________________________________

b) Deon **klim** van die leer **af**. (afklim)

Toekomende tyd: ______________________________________

Verlede tyd: ______________________________________

c) Ouma **gooi** die plantjies **nat**. (natgooi)

Toekomende tyd: ______________________________________

Verlede tyd: ______________________________________

d) Sy **pas** die rok **aan**. (aanpas)

Toekomende tyd: ______________________________________

Verlede tyd: ______________________________________

e) Mamma **skep** die kos **op**. (opskep)

Toekomende tyd: ______________________________________

Verlede tyd: ______________________________________

f) Hy **skil** die appel **af**. (afskil)

Toekomende tyd: ______________________________________

Verlede tyd: ______________________________________

© e-classroom

Oefening 3

Skryf die volgende sinne in die verlede tyd oor.

a) Sy wil nie dorp toe gaan nie.

____

b) Boet moet die kar self was.

____

c) Oom Jan het ŉ groot hond by hom.

____

d) Anna vergeet haar boek by die huis.

____

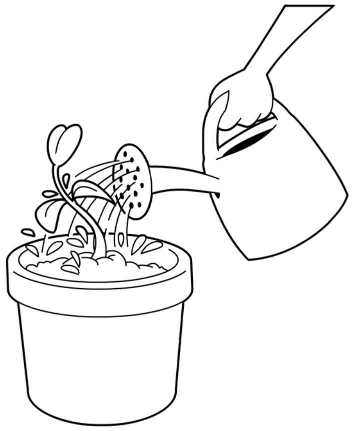

e) Ek spuit die blomme nat.

____

f) Ouma kook sop in die groot pot.

____

g) Daar is ŉ groot slang in die tuin.

____

h) Pa wen die horlosie op.

____

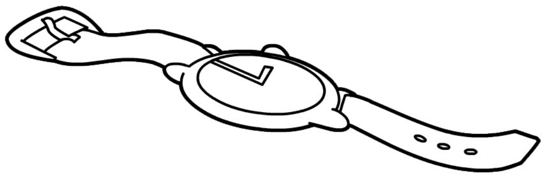

Antwoorde

Oefening 1

Verander die volgende sinne na die verlede tyd:

Onthou: **moet word moes / wil word wou / is word was / kan word kon**

a) Ek **moet** dorp toe **gaan**.
Ek moes dorp toe gaan.

b) Hy **wil** die brief gaan **pos**.
Hy wou die brief gaan pos.

c) Sy **is** baie **siek**.
Sy was baie siek.

d) Sy **moet** die tafel **dek**.
Sy moes die tafel dek.Jan **wil** sy medisyne **drink**.
Jan wou sy medisyne drink.

e) Jan **is besig** om 'n brief te skryf.
Jan was besig om 'n brief te skryf.

f) Hy **kan** nie sy boek **kry** nie.
Hy kon nie sy boek kry nie.

Oefening 2

Verander die volgende sinne na die toekomende tyd en dan na die verlede tyd:

Byvoorbeeld:
*Ons **pluk** die mielies **af**. (afpluk)*
*Toekomende tyd: Ons **sal** die mielies **afpluk**.*
*Verlede tyd: Ons **het** die mielies **afgepluk**.*

a) Ek **maak** die deur **oop**. (oopmaak)

Toekomende tyd: ***Ek sal die deur oopmaak.***
Verlede tyd: ***Ek het die deur oopgemaak.***

b) Deon **klim** van die leer **af**. (afklim)

Toekomende tyd: ***Deon sal van die leer afklim.***
Verlede tyd: ***Deon het van die leer afgeklim.***

c) Ouma **gooi** die plantjies **nat**. (natgooi)
Toekomende tyd: ***Ouma sal die plantjies natgooi.***
Verlede tyd: ***Ouma het die plantjies natgegooi.***

d) Sy **pas** die rok **aan**. (aanpas)
Toekomende tyd: ***Sy sal die rok aanpas.***
Verlede tyd: ***Sy het die rok aangepas.***

e) Mamma **skep** die kos **op**. (opskep)
Toekomende tyd: ***Mamma sal die kos opskep.***
Verlede tyd: ***Mamma het die kos opgeskep.***

f) Hy **skil** die appel **af**. (afskil)
Toekomende tyd: ***Hy sal die appel afskil.***
Verlede tyd: ***Hy het die appel afgeskil.***

Oefening 3

Skryf die volgende sinne in die verlede tyd oor.

a) Sy wil nie dorp toe gaan nie.
Sy wou nie dorp toe gaan nie.

b) Boet moet die kar self was.
Boet moes die kar self was.

c) Oom Jan het ŉ groot hond by hom.
Oom Jan het ŉ groot hond by hom gehad.

d) Anna vergeet haar boek by die huis.
Anna het haar boek by die huis vergeet.

e) Ek spuit die blomme nat.
Ek het die blomme natgespuit.

f) Ouma kook sop in die groot pot.
Ouma het sop in die groot pot gekook.

g) Daar is ŉ groot slang in die tuin.
Daar was ŉ groot slang in die tuin.

h) Pa wen die horlosie op.
Pa het die horlosie opgewen.

© e-classroom